

De Omgevingswet

Discussienotitie

**Rapport
Gemeente Tiel**

BMC
Januari 2021
drs. ing. I.M.T Kersten
H. Uffen MSc CMC
C. van Alphen MSc
Y.M. Nijboer MA
Projectnummer: PO016373
Classificatie: Vertrouwelijk
Status: Definitief

Inhoud

Hoofdstuk 1 De Omgevingswet	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doelstelling	4
1.3 Stand van zaken Omgevingswet gemeente Tiel	5
1.4 Leeswijzer	7
Hoofdstuk 2 De Omgevingswet en een andere manier van sturen	8
2.1 Inleiding	8
2.2 Een andere rol... een andere sturingsfilosofie	9
2.3 De twee theoretische scenario's	10
Hoofdstuk 3 Procesbeschrijving totstandkoming impactanalyse	13
3.1 Inleiding	13
3.2. De nulsituatie en kwalitatieve consequenties	14
Hoofdstuk 4 Uitgangspunten als handvat voor implementatie	21
4.1 Inleiding	21
4.2 Beleid- en regelgeving	21
4.3 (Digitale) dienstverlening/aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet	23
4.4 Anders werken	24
4.5 Kortetermijneffecten	27
4.6 Onzekerheden in het model	29
Hoofdstuk 5 Indicatieve financiële consequenties van de scenario's	31
5.1 Inleiding	31
5.2 Structurele indicatieve financiële impact	31
5.3 Incidentele indicatieve financiële impact	33
Hoofdstuk 6 Samenvatting en aanbevelingen	35
6.1 Samenvatting	35
6.2 Aanbevelingen	35

Dit document is opgesteld door BMC en de (auteurs)rechten met betrekking tot de inhoud en het format van dit document berusten bij BMC. Dit document is uitsluitend bedoeld voor gebruik door de opdrachtgever en mag niet worden gepubliceerd of aan anderen ter beschikking worden gesteld zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van BMC.

Hoofdstuk 1 De Omgevingswet

1.1 Aanleiding

Op 1 januari 2022 treedt de Omgevingswet in werking en de voorbereidingen zijn al geruime tijd aan de gang. Met de Omgevingswet integreert het Rijk 26 wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving in één wet. Deze wet vraagt van alle andere overheden die werken aan de fysieke leefomgeving om hun instrumenten van sturing op de fysieke leefomgeving conform de eisen van de wet vorm te geven (juridisch kloppend en samenhangend, digitaal en met werkingsgebied).

Op de *korte termijn*, tot de invoeringsdatum van de Omgevingswet, betekent dit concreet voldoen aan de 27 minimale vereisten van de VNG. Deze vereisten zijn onder andere gericht op een aantal technische aspecten van de digitale toegang.

Op de *lange termijn* houdt deze wetswijziging in dat de gemeenten uiterlijk 2024 een omgevingsvisie en op 31 december 2029 een digitaal omgevingsplan moeten hebben. Daarbij gaat het niet alleen om inhoudelijke aspecten in relatie tot de gezonde en veilige fysieke leefomgeving, maar ook om anders werken, digitalisering teneinde de volgende doelen die de wet beoogt te halen.

De invoering van Omgevingswet is daarmee een majeure opgave, gericht op:

- het vergroten van de inzichtelijkheid;
- het versterken van de samenhangende benadering;
- het versnellen en verbeteren;
- meer bestuurlijke afwegingsruimte.

Het motto van de wet is: 'ruimte voor ontwikkeling, waarborgen van kwaliteit'. Met als doel een *veilige* en *gezonde* fysieke leefomgeving die doelmatig beheerd, gebruikt en ontwikkeld wordt om er maatschappelijke behoeften mee te vervullen. De opgave heeft daarmee impact op de volle breedte van het gemeentelijk werkgebied. Dus niet alleen op de fysieke taakvelden, maar ook op de sociale taakvelden van de gemeente. De wet en de implementatie ervan bij gemeenten gaat ook over zeggenschap en verantwoordelijkheid tussen gemeente en samenleving op de fysieke leefomgeving. Doordat de invoering van de Omgevingswet vereist dat de huidige instrumenten (beleidsnota's, visies, bestemmingsplannen, verordeningen) digitaal en juridisch moeten voldoen aan nieuwe eisen, is het mogelijk om het eigen stelsel, inclusief gewenste dienstverlening meer in te richten conform een gewenste manier van sturing en samenspel met inwoners (eindbeeld).

1.2 Doelstelling

De Omgevingswet stelt weliswaar eisen aan de gemeentelijke regelgeving en werkwijzen voor de fysieke leefomgeving, maar laat veel mogelijkheden open voor eigen wensen van gemeenten.

De verandering die de Omgevingswet voor Tiel met zich meebrengt, kan naar lokale wensen worden vormgegeven. Gemeenten hebben tot en met 2029 de tijd om het lokale stelsel (van beleidsdocumenten, bestemmingsplannen en verordeningen naar Omgevingsvisie en Omgevingsplan) zo vorm te geven dat het voor ze werkt zoals ze dat willen. Door eisen in de wet moeten al deze instrumenten (digitaal en juridisch) passend gemaakt worden om digitaal te kunnen worden weergegeven in het zogeheten Digitaal Stelsel Omgevingswet. Daarbij is participatie voor de te stellen instrumenten verplicht.

Gelet op de veelheid van beleidsdocumenten, bestemmingsplannen en verordeningen die Tiel heeft - overigens net als vele andere gemeenten - is het van belang om te benoemen volgens welke uitgangspunten gewerkt moet gaan worden. Het is goed als helder is wat het gewenste eindresultaat is. Hiervoor zijn verschillende mogelijkheden. Blijft de gemeente Tiel dichtbij het huidige stelsel of wil de gemeente Tiel in 8 jaar tijd meer in de geest van de Omgevingswet werken en daarmee de doelstellingen van het Rijk ook voor de Tielse inwoner behalen?

Om helder te krijgen wat deze ambities en uitgangspunten voor Tiel kunnen zijn, worden verschillende scenario's belicht. Dit gedachtegoed is gebruikt bij het bepalen van de indicatieve (financiële) impact van de Omgevingswet op de werkzaamheden van de gemeente Tiel en (waar mogelijk) op de werkzaamheden die de Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe uitvoert voor de gemeente Tiel. Omdat de invoering van de Omgevingswet reikt van strategie tot uitvoering, hebben te maken keuzes met betrekking tot de implementatie effect op zowel bestuur als organisatie (en voor het onderdeel digitalisering op de bedrijfsvoeringsorganisatie). De gemeente Tiel laat namelijk de volgende diensten uitvoeren door de Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe: facilitaire zaken, P&O, financiën, IM/ICT en algemeen juridische zaken. Omdat Tiel voor deze taken en diensten gebruikmaakt van een bedrijfsvoeringsorganisatie, en de effecten van deze opgave ook hun werk raken, is het een extra uitdaging voor de gemeente om de zaken omtrent de Omgevingswet goed ingeregeld te krijgen. Het benoemen van concrete ambities en uitgangspunten kan helpen bij de uitvoering van de implementatie en daarmee ook het aansturen van de bedrijfsvoeringsorganisatie.

Aan BMC is, zoals hierboven aangegeven, gevraagd om een (financiële) analyse Omgevingswet naar de incidentele en structurele impact van de invoering van de Omgevingswet uit te voeren op basis van twee scenario's.

1.3 Stand van zaken Omgevingswet gemeente Tiel

Tiel werkt al geruime tijd aan het meer samenwerken met de inwoners van Tiel. Ook is zichtbaar dat de gemeente Tiel wil reflecteren op haar rol en inzet voor de samenleving van Tiel (Tiels Kompas). In 2020 is Tiel al begonnen aan de voorbereidingen op de komst van de Omgevingswet. Zo is het streven om medio 2021 aan de minimale vereisten van de VNG te voldoen.

Dit is een eerste belangrijke mijlpaal in het implementatieproces van de Omgevingswet. Voor het opstellen van de verplichte instrumenten als de Omgevingsvisie en het digitaal Omgevingsplan ligt de scope op de wat langere termijn, namelijk respectievelijk 2024 en eind 2029. Het vormgeven van deze instrumenten vergt vele keuzes en acties van zowel bestuur, ambtelijke organisatie als van de bedrijfsvoeringsorganisatie. Hiervoor is een heldere strategie als richtinggevend document helpend om vast te leggen waar naartoe gewerkt moet worden.

In het Tiels Kompas heeft de gemeente Tiel een gezamenlijke werkwijze voor initiatieven afgesproken. Hierin zijn de (bestuurlijke) uitgangspunten vastgesteld met betrekking tot het samenspel tussen gemeente en samenleving. Onder het motto 'Met elkaar aan de slag' wil de gemeente een verbindende medespeler zijn bij de ontwikkeling van de leefomgeving in Tiel, zowel ruimtelijk als sociaal. Voor deze gezamenlijke werkwijze hanteert de gemeente Tiel drie uitgangspunten:

1. een positieve grondhouding naar nieuwe initiatieven: 'ja mits';
2. een vroegtijdig samenspel tussen initiatiefnemer, gemeente en omgeving/samenleving;
3. een samenhangende aanpak met relevante beleidsterreinen (Tiels Kompas, p.3).

In de Toekomstvisie is een beeld van de ambities voor de toekomst van Tiel geschetst. In het kader van de Omgevingswet is vervolgens een projectopdracht fase 1 gemaakt en zal ook een Omgevingsvisie opgesteld worden (waarvoor al een startnotitie 'Typisch Tiel' gereed is).

De door Tiel opgestelde (strategische) documenten sluiten aan bij de geest van de Omgevingswet. Door de invoering van de Omgevingswet ontstaat de mogelijkheid het eigen lokale stelsel van beleid en regelgeving hierop te laten aansluiten. De mate waarin dat gewenst is, is een gemeentelijke keuze. De gemeentelijke invulling van de Omgevingswet werkt door op tactisch en operationeel niveau en heeft gevolgen voor de gemeentelijke processen en werkzaamheden van de gemeente Tiel. Dit rapport brengt zoals gesteld de indicatieve (financiële) impact in beeld en biedt een handvat voor de implementatie van de Omgevingswet. De keuze voor de gewenste ambities en uitgangspunten is aan de raad. Ter voorbereiding hierop is deze discussienotitie opgesteld.

Deze notitie biedt zicht en inzicht op twee scenario's als handvat voor de lange-termijnimplementatie van de Omgevingswet (de eigen instrumenten van Tiel), maar geeft *geen* keuze weer. De definitief te maken keuze volgt op een later moment in 2021.

1.4 Leeswijzer

Deze discussienotitie is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 wordt er aan de hand van een door BMC gebruikt model ingegaan op de verschillende strategieën voor de invoering van de Omgevingswet (sturingsfilosofieën). Daarnaast worden de twee gebruikte scenario's, gebaseerd op het model, uiteengezet. Een procesbeschrijving voor de impactanalyse wordt in hoofdstuk 3 weergegeven, waarna in een tabel de nulsituatie en het eindbeeld voor beide scenario's op hoofdlijnen staan. In hoofdstuk 4 worden de uitgangspunten per onderdeel, zoals dit ook is onderverdeeld in het programma Aan de Slag met de Omgevingswet: Beleid en regelgeving, (Digitale) Dienstverlening en Anders werken uiteengezet. Hoofdstuk 5 geeft de indicatieve financiële consequenties weer voor beide scenario's. Tot slot worden de conclusies weergegeven en aanbevelingen gedaan in hoofdstuk 6.

Hoofdstuk 2 De Omgevingswet en een andere manier van sturen

2.1 Inleiding

De gemeente Tiel heeft net als vele andere gemeenten doorlopend gewerkt aan het opstellen en actualiseren van visies, beleid en regelgeving (in bestemmingsplannen en verordeningen). Met deze documenten (be)stuurt de gemeente Tiel (op) de fysieke leefomgeving. Net als bij het Rijk en vele andere gemeenten liggen er op dit moment, vanuit het perspectief van inwoners en initiatiefnemers, zoveel beleid, bestemmingsplannen en regelgeving dat het moeilijk te achterhalen is wat wel en niet mogelijk is. De invoering van de Omgevingswet biedt het momentum om dit te verbeteren.

De kansrijkheid van initiatieven wordt bepaald door het aantal regels en de ruimte die het Tielse stelsel biedt. Het is de uitdaging om *met* de kennis van de inhoud en een beeld bij de gewenste mate van verandering, de verplichte instrumenten van de Omgevingswet te vervaardigen. Zodanig dat die passen bij de gewenste Tielse manier van werken (eind 2029) en bijbehorende effecten voor de samenleving. De instrumenten zijn een handvat, een middel om de gezonde en veilige leefomgeving te behouden of te versterken.

Bij het vormgeven van de werkwijzen gaat het ook om de onderlinge rolverdeling tussen raad, college, ambtelijke organisatie en samenleving. In de toekomstvisie (2019) wordt gesproken over 'vanuit eigen kracht' en 'eigen kracht betekent ook het bundelen van kracht'. Het is zoeken naar de balans tussen sturen (voorschrijven), dereguleren en loslaten (niet regelen en daarmee overlaten aan samenleving of initiatiefnemers) en werken aan houding en gedrag passend bij anders werken. 'Durven we los te laten (als voorbeeld: kiest de gemeente Tiel ervoor om geen vergunning meer te eisen voor een dakkapel of hoge erfafscheidingen?)?', 'Welke risico's accepteren wij (als voorbeeld: als we geen regels hebben over het voeren van reclame, accepteren we dan de minder mooie reclames?)?' en 'Welke rolverdeling spreken we af tussen gemeente en samenleving (met andere woorden: wat is des gemeentes en wat moeten de inwoners of ondernemers zelf oplossen (denk bijvoorbeeld aan regelgeving terrassen))?'

Dat is geen gemakkelijke opgave, want het werken met beleidsnota's, bestemmingsplannen, regels, vergunningen en procedures is veel bekender dan het vertrouwen op instrumenten als bijvoorbeeld het omgevingsplan met, als gewenste, 'interpretatieregels' waarbij in het proces veel keuzes gemaakt worden. Dat vraagt aandacht voor de 'menskant' en eigenaarschap van alle betrokkenen, van bestuur tot uitvoering en uiteraard de samenleving.

Het duiden van de gewenste rol die Tiel wil vervullen richting haar inwoners helpt bij de verdere implementatie. Zo geeft de raad richting aan het college en ambtelijke organisatie voor de verdere implementatie van de Omgevingswet. Alle nog te maken keuzes over inhoud, organisatie of participatie zullen conform deze richting vormgegeven moeten gaan worden.

2.2 Een andere rol... een andere sturingsfilosofie

Wat is sturingsfilosofie? Dat is de manier waarop de gemeente stuurt richting de samenleving. En afgeleid daarvan waarop de raad stuurt richting college. Zij bepalen samen de ruimte die de ambtelijke organisatie zichtbaar kan maken aan inwoners en initiatiefnemers. Om de verschillende sturingsfilosofieën in beeld te brengen maakt BMC gebruik van een model (zie figuur 1).

De manier van sturen wordt weergegeven op twee assen. De horizontale as betreft de keuze op de in- of externe gerichtheid. Met andere woorden: wordt er van binnen naar buiten gewerkt of van buiten naar binnen? De verticale as betreft de keuze of er gewerkt wordt vanuit vaste processen en procedures en regelgeving of dat de processen en regelgeving flexibel zijn en aansluiten op de maatschappelijke opgaven die er liggen.

Daarbij zegt het kiezen voor een bepaalde rol ook iets over het gedrag van de mensen die werken in de cultuur van de gemeente (zowel bestuur als organisatie) dat zichtbaar wordt, namelijk: ervaart de inwoner vooral informatie over regelgeving en procedures (rechtsonder) of worden zij in staat gesteld om op basis van beperkte, op interpretatiegerichte regels en passende informatie eigen initiatieven te ontplooien (linksboven)? Deze twee opties liggen in het model het verst uit elkaar, waarbij de rol rechtsonder dicht bij het huidige stelsel blijft en bij de rol linksboven de initiatiefnemer en inwoners meer verantwoordelijkheid krijgt en gemeente meer gaat loslaten (met raakvlakken met het Tiels Kompas). Daarom is voor het uitwerken van twee opties gekozen voor een scenario met 'Low impact' dat dicht bij de huidige situatie staat (rechtsonder) en 'High impact' dat uitgaat van een nieuw stelsel van publiekrechtelijke instrumenten dat ruimte heeft voor initiatieven. We gebruiken deze twee opties als handvat voor het verder uitwerken van de impact die de implementatie van de Omgevingswet heeft. Het gebruik van twee uiteenliggende scenario's is daarmee nadrukkelijk een hulpmiddel om richting te geven aan de implementatie van de Omgevingswet. Het geeft immers een duidelijk beeld van de twee uitersten.

Figuur 1 verschillende sturingsfilosofieën

2.3 De twee theoretische scenario's

Op dit moment staat de gemeente Tiel op een tweesprong; in het huidige coalitieakkoord staat beschreven dat Tiel graag een partner wil zijn voor de samenleving (Coalitieakkoord, p.18). Dit komt overeen met de uitgangspunten die zijn opgenomen in het Tiels Kompas. Dit vraagt om een andere houding en manier van werken van de gemeente Tiel en dit vraagt ook wat van haar samenleving.

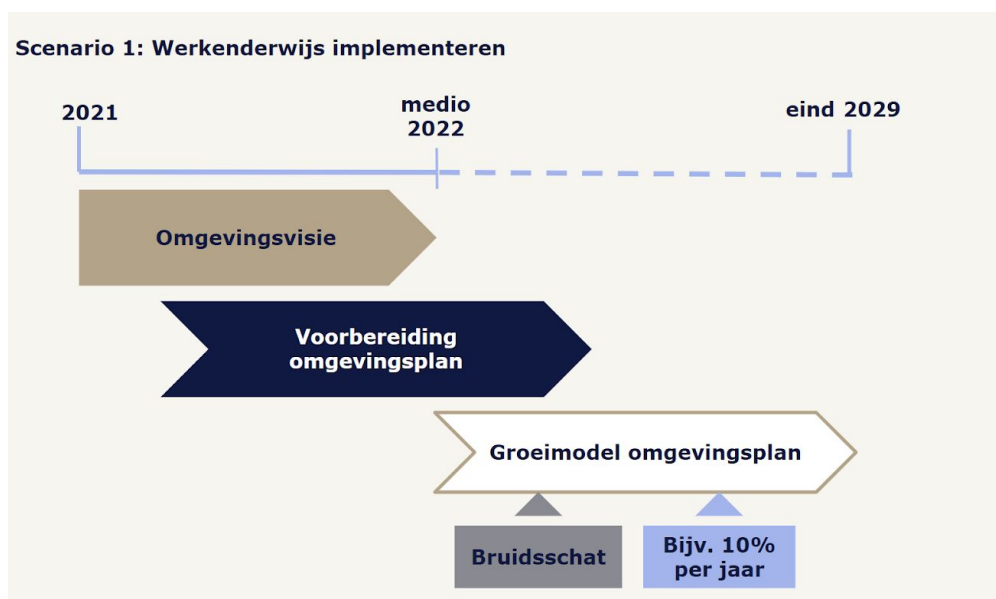
Het traject Omgevingswet en het vervaardigen van de instrumenten (omgevingsvisie, omgevingsplan en als gewenst programma) kan, indien gewenst, hierop aansluiten. Beide hebben zowel incidenteel als structureel effecten voor bestuur, ambtelijke organisatie en inwoners.

Aan de hand van de twee scenario's kan hieraan meer duiding gegeven worden. In deze paragraaf staan de twee scenario's verder uitgewerkt.

Scenario 1: werkenderwijs implementeren (Low Impact)	Scenario 2: werkenderwijs vernieuwen en sturen op maximaal vernieuwen (High Impact)
Looptijd veranderoopgave tot en met 2029	Looptijd veranderoopgave tot en met 2029
Het 'systeem' van regelgeving, procedures en processen is afgeleid van het huidige stelsel	Het 'systeem' van regelgeving, procedures en processen is volgens de nieuwe sturingsfilosofie ingericht

Scenario 1: werkenderwijs omvormen van het stelsel van beleidsnota's bestemmingsplannen en regels naar de instrumenten, met beperkte inzet op vernieuwing in de implementatie Omgevingswet (tot en met 2029). De rolverdeling tussen raad en college blijft vergelijkbaar. In dit scenario wordt er voldaan aan de wettelijke eisen van de Omgevingswet. Bestaand beleid, bestemmingsplannen en regelgeving worden hierbij merendeels beleidsneutraal overgenomen en als input gebruikt voor de digitaliseringsopgave. Overbodige regels worden opgeschoond en vereenvoudigd. De gemeente werkt in dit scenario nog veel van binnen naar buiten en stuurt in dit scenario vooral op de eigen strategische doelen en stuurt op hoe de gezonde en veilige leefomgeving in stand blijft of verbetert. De verantwoordelijkheid van inwoners en initiatiefnemers lijkt op de huidige situatie. Het betekent controle en grip vooraf op inhoud en proces. Het behalen van de vergunningstermijn van 8 weken is door de hoeveelheid aan beleid en regelgeving en een vergelijkbare rolverdeling tussen raad, college, ambtelijke organisatie en samenleving voor meer integrale en complexe aanvraag niet goed mogelijk waardoor bijna standaard verlenging met 6 weken noodzakelijk is.

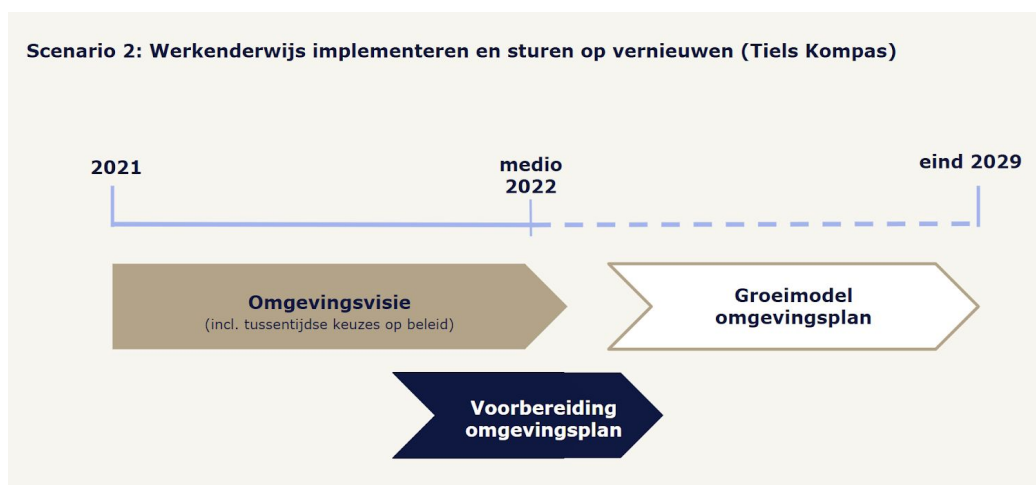
Onderstaande afbeelding geeft een tijdlijn weer van implementatie van scenario 1. Hierbij wordt er in 2021 gestart met de omgevingsvisie en is deze medio 2022 gereed. Gedurende dit proces wordt er ook gestart met de voorbereidingen voor het omgevingsplan: zijnde het plan van aanpak. De omgevingsvisie zorgt op een aantal inhoudelijke punten voor aanpassing van het omgevingsplan ten opzichte van de regels in de huidige bestemmingsplannen. Het omgevingsplan wordt door middel van een groeimodel vormgegeven en is eind 2029 gereed.

Figuur 2: Scenario 1: werkenderwijs implementeren

Scenario 2: Dit scenario is in looptijd hetzelfde. Ook in dit scenario wordt de Omgevingswet werkenderwijs geïmplementeerd met oog voor de wensen van inwoners, kenmerken van het gebied en de mogelijkheden van de Tielse organisatie. In dit scenario wordt er gewerkt in de geest van de Omgevingswet en is meer gericht op vernieuwing. De raad geeft het college de ruimte om de initiatieven van de samenleving binnen 8 weken af te wegen. Dit scenario sluit aan bij de uitgangspunten die zijn opgenomen in het Tiels Kompas. De gemeente nodigt in dit scenario uit - via gedeelde verantwoordelijkheid met de inwoners - tot een gezonde en veilige leefomgeving en werkt zoveel mogelijk van buiten naar binnen. In dit scenario is participatie een intrinsiek onderdeel van de besluitvorming. De inwoners krijgen daarmee meer zeggenschap over de fysieke leefomgeving en als gemeente betekent dat dan uiteraard minder zeggenschap. Geen sturing en controle vooraf, maar loslaten en vertrouwen en focus op de hoofdlijnen. De vergunningstermijn van 8 weken is ook voor integrale complexe vergunningen goed mogelijk.

Onderstaande afbeelding geeft een tijdlijn weer van de implementatie van scenario 2. Hierbij wordt er in 2021 gestart met de omgevingsvisie en wordt er kritisch gekeken aan welke sectorale beleidsvisies, bestemmingsplanregels en verordeningen er nog gewerkt wordt. De omgevingsvisie is ook in scenario 2 medio 2022 gereed. Gedurende dit proces wordt er ook gestart met de voorbereidingen voor het omgevingsplan: zijnde het plan van aanpak. De uitkomsten van de omgevingsvisie vormen in dit scenario het uitgangspunt voor het omgevingsplan. In de omgevingsvisie zijn immers de scherpe keuzes inclusief prioritering gemaakt. Het omgevingsplan wordt door middel van een groeimodel vormgegeven en is eind 2029 gereed.

Figuur 3: Scenario 2: werkenderwijs implementeren en sturen op vernieuwen (Tiels Kompas)

Hoofdstuk 3 Procesbeschrijving totstandkoming impactanalyse

3.1 Inleiding

Deze impactanalyse hanteert net als het programma 'Aan de slag met de Omgevingswet' de volgende thema's als uitgangspunt:

1. Beleid en regelgeving
2. Anders werken
3. (Digitale) dienstverlening

Om aan de doelen van de wet te kunnen voldoen (zie hoofdstuk 1) is het zoeken naar de juiste balans tussen deze drie onderdelen de werkelijke uitdaging. De op te stellen uitgangspunten of sturingsfilosofie is leidraad om deze balans te vinden.

Figuur 4: Invalshoeken implementatie Omgevingswet (o.b.v. model 'Aan de slag met de Omgevingswet')

De input voor de impactanalyse is tot stand gekomen door het lezen van diverse relevante documenten (Toekomstvisie 2019, Handhavingsbeleid Wabo 2020-2025, Coalitieakkoord 2019-2020, Tiels Kompas, Projectopdracht Omgevingswet fase 1), het voeren van diverse gesprekken en de volgende workshops en werksessies:

- Workshop met het MT: 10-09-2020;
- Workshop met de raads werkgroep: 28-09-2020;
- Workshop met het college van B en W: 06-10-2020;
- Werksessie 1 met medewerkers uit de ambtelijke organisatie: 15-10-2020;

- Werksessie 2 met de medewerkers uit de ambtelijke organisatie: 12-11-2020;
- Verificatiesessie: 09-12-2020.

Tijdens de workshops met het MT, de raads werkgroep en het college van B en W ging het gesprek over de gewenste ambities van de gemeente Tiel met betrekking tot de sturingsfilosofie en de vertaling hiervan naar impact (kwalitatief en kwantitatief). Tijdens de werksessies is er gesproken over de huidige situatie en zijn (zoveel mogelijk objectiveerbare) aannames en uitgangspunten gemaakt over de toekomstige situatie (van scenario 1 of 2). Dit is besproken voor de hiervoor genoemde drie thema's: Beleid en regelgeving, anders werken en digitale dienstverlening.

Op hoofdlijnen is van de uitkomsten van de workshops en werksessies, diverse documenten, begroting en ambtelijke sessies een eerste *globale en indicatieve* financiële analyse gemaakt. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de incidentele en structurele (financiële) impact van de veranderingen. Keuzes op de drie thema's zijn in lijn met elkaar uitgewerkt. Dit houdt in dat de benoemde uitgangspunten op de thema's niet los van elkaar gezien moeten worden. Met name de keuze om ofwel van buiten naar binnen te werken in de implementatie of van binnen naar buiten geeft een verschil in impact.

3.2. De nulsituatie en kwalitatieve consequenties

Figuur 2 en 3 geven de tijdlijn tot en met 2029 weer voor beide scenario's. Daarnaast beschrijft tabel 2 op hoofdlijnen de situatie in Tiel zoals die nu is (de nulsituatie) op de drie verschillende onderwerpen zoals hiervoor weergegeven. Tevens is in kolom 2 en 3 beschreven wat de kwalitatieve impact van scenario 1 en scenario 2 is. Bij de nulsituatie valt te denken aan bijvoorbeeld het aantal regels dat nu gemiddeld gevoerd wordt per perceel in de gemeente Tiel, namelijk 564 bestemmingsplanregels (zie tabel 1 hieronder voor de uitleg) en het totaal aan regels uit verordeningen dat (540 regels), indien deze niet toegekend worden aan een geografisch werkingsgebied, op heel Tiel van toepassing zijn.

De 'weg ernaartoe' om een scenario te bereiken zal in beide gevallen neerkomen op 'al doende leren en al lerende doen'. Het grote verschil zit in de focus bij de implementatie op 'anders werken en digitaliseren' met als doel voor de inwoners van Tiel transparantie en eenvoud te bereiken. In scenario 1 zullen de inwoners ongeveer dezelfde dienstverlening ervaren op hun initiatieven als nu. Evenals dezelfde doorlooptijden voor complexe initiatieven (nu > 26 weken). In scenario 2 zal de collectieve digitale dienstverlening beter zijn (in ieder geval transparanter en eenvoudiger) en is er meer ruimte (dan nu) voor initiatief. Daar waar vergunningen nodig zijn, kunnen deze binnen reguliere termijn van 8 weken afgewogen worden.

Het bereiken van scenario 2 vraagt naast tijd en energie voor het bouwen van het instrumentarium ook veel tijd en energie voor een open houding en gedrag, het steeds weer scherpen van rollen en het (zelf)kritisch zijn op gehanteerde werkwijzen. Daarmee ligt het accent van scenario 2 ook meer aan de 'mensch' en de mogelijkheden die bestuurders en organisatie hebben om anders 'vast te houden' of zelfs los te laten. De rolverdeling tussen raad en college is hierin ook belangrijk. In scenario 2 geeft de raad veel ruimte aan het college om initiatieven van de samenleving te faciliteren. De component 'cultuur' is in deze variant belangrijk of misschien zelfs bepalend.

In beide gevallen is het gedurende een lange tijd van belang om het lokale stelsel aan de eisen van de wet te laten voldoen. In scenario 1 zal aan het einde van de looptijd nog een groot deel van het aantal regels bestaan. In scenario 2 is dat substantieel minder.

Tabel 1 Regels bestemmingsplan

Adres	Aantal regels bestemmingsplan	Aantal regels verordeningen (aannee % APV)	Aantal regels per perceel
Een perceel aan de Westluidensestraat	235	540	x
Een perceel in het buitengebied/Zoelenseweg	892	540	x
	564 (gemiddeld)	540 (absoluut)	1.104

Tabel 2: Situatie en eindbeeld op hoofdlijnen gemeente Tiel

	Nulsituatie	Scenario 1 (tot en met 2029)	Scenario 2 (tot en met 2029)
Beleid en regelgeving	Strategisch - De veelheid aan beleid toont een sterk sturende gemeente (39 beleidsstukken voor de fysieke leefomgeving) - Beleid en regelgeving is veelal sectoraal - Er wordt onvoldoende gestuurd op een helder integraal toekomstperspectief (Toekomstvisie p. 32). Beleid en regelgeving wordt als gevolg hiervan veelal sectoraal en reactief opgesteld om mee te kunnen werken aan gewenste ontwikkelingen maar ook om fouten te corrigeren - De gemeente Tiel heeft de intentie om te werken met een ja,mits houding. De hoeveelheid aan beleid en regelgeving werpt echter een drempel voor initiatieven en investeerders op waar de infrastructuur uitnodigend moet zijn (Toekomstvisie p. 61)	Strategisch - Beleid en regelgeving is eind 2029 vergelijkbaar met de huidige situatie. Er blijft sprake van sterk sturende regelgeving - Het 'systeem' van regelgeving, procedures en processen is afgeleid van het huidige - Idem als de situatie (be)stuurt Tiel de gemeente op inhoud	Strategisch - Beleid en regelgeving is eind 2029 wezenlijk anders. Het 'systeem' van regelgeving, procedures en processen is volgens de nieuwe sturingsfilosofie ingericht. Het stelsel ondersteunt een integrale manier van werken - Beleid en regelgeving stuurt op hoofdlijnen en de ruimte nodigt initiatiefnemers uit om een goed plan te ontwikkelen - Beleid en regelgeving biedt eind 2029 ruimte voor initiatief

	Tactisch - Grote hoeveelheid regelgeving: 10 verordeningen en 43 bestemmingsplannen - Totaal aantal regels in bestemmingsplannen en verordeningen: 6092, gemiddeld 1104 per perceel (zie figuur 2) - Beleid en regelgeving is vaak te complex om duidelijkheid te bieden voor inwoners Operationeel - De uitwerking van initiatieven vanuit de ja, mitshouding resulteren in bestemmingsplantrajecten (partiële herzieningen, etc.) met daarbij behorende looptijd (langer dan 26 weken) - Veel regelgeving wordt niet of nauwelijks gebruikt - De gemiddelde doorlooptijd van aanvragen omgevingsvergunningen is niet in beeld (wettelijke termijnen worden gehaald, maar duur v.h. voortraject is onbekend) - Het Uitvoerings- en Handhavingsbeleid 2020-2025 is vormgegeven volgens het principe 'wat we buiten belangrijk vinden, vinden we binnen ook belangrijk'	Tactisch - Een digitaal omgevingsplan eind 2029 - Er zijn eind 2029 minder regels door het opschonen en vereenvoudigen van huidig beleid en regelgeving - In het omgevingsplan staan met name gesloten normen. - Regelgeving vanuit het Rijk 'de bruidsschat' is erbij gekomen is is beleidsarm overgenomen - De regelgeving biedt niet altijd ruimte en maatwerk is vaak niet passend op wat inwoners per gebied vragen waardoor er regelmatig aanpassingen op het instrumentarium zal moeten plaatsvinden Operationeel - Het aantal vergunningplichten is vergelijkbaar met nu - Het bindend adviesrecht van de raad is zodanig ingevuld dat de werkwijze vergelijkbaar is met nu. Dit betekent dat indien nodig de reguliere termijn van 8 weken voor een vergunningaanvraag van enige omvang niet gehaald wordt en initiatiefnemers een termijn van bijv. 14 weken meekrijgen als beslistermijn. Daarnaast stuurt de gemeente aan op een intern voortraject, voorafgaand aan het vergunningentraject. Indien de initiatiefnemer hiermee instemt kunnen onderling afspraken gemaakt worden over de duur van dit interne proces - De omgevingsvisie en als afgeleide het omgevingsplan biedt op onderdelen enige ruimte om in te spelen op gewenste ontwikkelingen maar zal regelmatig geactualiseerd worden - Het omgevingsplan biedt weinig ruimte om in te spelen op nieuwe gewenste ontwikkelingen en dienen als gevolg regelmatig te worden geactualiseerd	Tactisch - Een digitaal omgevingsplan eind 2029 - De regelgeving, veelal open normen, is passend op wat het merendeel inwoners per gebied vragen waardoor initiatieven snel doorgang kunnen krijgen - Het aantal vergunningen is substantieel lager dan nu Operationeel - Aanzienlijk minder regels met ruimte voor interpretatie en proces. - Een deel van de regelgeving vanuit het Rijk 'de bruidsschat' is eind 2029 in de geest van de Omgevingswet geïmplementeerd. Deze regelgeving is gebruikt om maatwerk te kunnen leveren - Het is eind 2029 mogelijk om complexe/meervoudige vergunningen te verlenen in 8 weken, waarin het participatietraject door de initiatiefnemer is weergegeven - De omgevingsvisie en het omgevingsplan bieden eind 2029 ruimte voor het lange-termijnperspectief - Actualisatie en herziening van de omgevingsvisie en het omgevingsplan is vaak niet nodig
--	---	--	---

	De veelheid en complexiteit van de regelgeving leidt tot veel vragen van inwoners (ook voor zaken waarvoor geen omgevingsvergunning nodig is)		
(Digitale) dienstverlening	Strategisch - In de visie Expeditie Dienstverlening Tiel 2015 streeft Tiel naar een uniforme, open en digitale dienstverlening. Menselijke maat, begrijpelijke taal, digitaal tenzij, een overheidspoort en snel en zeker zijn hierbij de genoemde uitgangspunten Tactisch - Het ontbreekt aan eenduidige en constante sturing waardoor de ambities m.b.t. de dienstverlening voor ruimtelijke initiatieven niet geheel en/of altijd worden gehaald - Het ontbreekt aan een integraal plan van aanpak/ programma (concrete doelen en inspanningen) om de ambities m.b.t. de dienstverlening te behalen Operationeel - In de uitvoering is veelal onduidelijk wat er onder de ambities die zijn opgenomen in de Expeditie Dienstverlening Tiel wordt bedoeld. Hierdoor is de nulsituatie op diverse aspecten niet (geheel) in beeld - Beweging is de afgelopen jaren wel op enkele onderdelen gerealiseerd	Strategisch - De digitale dienstverlening en informatie is gericht op de geoefende gebruiker van deze informatie Tactisch - De instrumenten zijn digitaal weergegeven. De regels zijn gekoppeld aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), maar niet of nauwelijks ontsloten. Veelvoorkomende vragen zijn via de website toegankelijk - Het is voor inwoners moeilijk om te begrijpen wat er wel of niet op hun perceel geregeld is - Tegenstrijdigheden in regelgeving, ook met regelgeving van hogere overheden, kan voorkomen Operationeel - Al het instrumentarium is eind 2029 digitaal toegankelijk, maar voor de inwoner niet altijd inzichtelijk - Door de hoeveelheid aan beleid en regelgeving is het eind 2029 lastig om altijd een snel en eenduidig antwoord te geven (ook voor veelkomende ontwikkelingen op het eigen perceel)	Strategisch - De digitale dienstverlening is eind 2029 uniform en open voor alle inwoners van de gemeente Tiel Tactisch - De informatievoorziening is optimaal zodat initiatiefnemers de mogelijkheid hebben en de verantwoordelijkheid kunnen nemen om met een goed onderbouwd plan te komen. De dienstverlening via de website is optimaal en inwoners hebben door vragenbomen die online staan een transparant en overzichtelijk beeld van wat er op hun perceel wel of niet geregeld is. De regelgeving is samenhangend met de regelgeving van hogere overheden. Operationeel - Het bereiken van de optimale (digitale) dienstverlening heeft eind 2029 om veel aandacht gevraagd - Door het vereenvoudigen, dereguleren en bijvoorbeeld loslaten van regelgeving rondom ontwikkelingen op het eigen perceel en het ontsluiten van de regelgeving op de website en het DSO, is het snel en eenvoudig duidelijk wat kan op het eigen perceel

	Dit heeft onder andere geresulteerd in de volgende stand van zaken: • De organisatie is grotendeels gedigitaliseerd • Beleid en regelgeving over de fysieke leefomgeving is te bereiken via de reguliere kanalen (www.ruimtelijkeplannen.nl) en www.overheid.nl). Hier wordt op de gemeentelijke website naar verwezen • De toptaken zijn op de website te vinden • De gemeente is 24/7 bereikbaar		• Constante monitoring en actualisatie van de informatievoorziening is ook na 2029 nodig om een uniforme en open dienstverlening te behouden
Anders werken	Strategisch • De gemeente stuurt op inhoud. De organisatie ambieert een goed samenspel tussen de individuele medewerkers, de teammanagers en het MT. De organisatie is in de praktijk echter nog veelal hiërarchisch ingericht. De gemeente werpt nu vooral drempels op voor de samenwerking om bij te dragen in plaats van initiatieven te faciliteren (Toekomstvisie, p. 32) • De gemeente wordt gezien als bescheiden en afwachtend (Toekomstvisie, p. 31) • In het Tiels Kompas is de bestuurlijke wens uitgesproken om als gemeente een verbindende medespeler te zijn bij de ontwikkeling van de leefomgeving in Tiel, zowel ruimtelijk als sociaal	Strategisch • De gemeente stuurt eind 2029 grotendeels op inhoud en daarmee met name op haar eigen strategische doelen en is binnen deze doelen meedenken met de initiatiefnemer • De raad neemt nog vele besluiten over initiatieven in de fysieke leefomgeving	Strategisch • De gemeente stuurt eind 2029 met name op proces, maar bepaalt het proces niet • Het college besluit over vele initiatieven in fysieke leefomgeving • De raad stuurt op hoofdlijnen

	Tactisch • Scherpe integrale keuzes i.r.t. invoering van de Omgevingswet en het behalen van de vastgesteld ambities in het Tiels Kompas zijn niet gemaakt • Het MT stuurt de organisatie aan. De verantwoordelijkheid voor inhoudelijk strategische keuzes ligt bij de individuele medewerkers, het college en de raad Operationeel • Er zijn geen handvatten over hoe de ambities die genoemd zijn in het Tiels Kompas vertaald dienen te worden naar concrete acties. Het Tiels Kompas leeft daarmee nog niet in de organisatie • Er zijn goede voorbeelden van het werken met participatie bij het maken van een ruimtelijk besluit. Deze ervaringen hebben nog niet geleid tot de aanpassing van het stelsel van beleid en regelgeving • In de startnotitie voor de omgevingsvisie is opgenomen om de visie d.m.v. een participatief proces tot stand te laten komen. Via de inhoud wordt er daarmee geprobeerd om beweging op gang te brengen	Tactisch • Initiatieven worden eind 2029 afgewogen 'tegen' een stelsel van regels • Gemeente en initiatiefnemer hebben een gedeelde verantwoordelijkheid Operationeel • Processen zijn aangepast op de nieuwe eisen. De ambtelijke rol, de rol van het MT, de rol van het college en de rol van de raad zijn eind 2029 waar mogelijk gelijk aan de situatie nu. Er wordt eind 2029 veelal op dezelfde manier gewerkt • Het ja,mits principe wordt waar gewenst toegepast en gefaciliteerd via een procedure	Tactisch • De initiatiefnemer heeft eind 2029 een grote verantwoordelijkheid bij het in stand houden en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving. De initiatiefnemer bepaalt het proces en betreft de gemeente hierbij. Per initiatief wordt er gekeken wat de rol van de gemeente moet zijn • De rol van de gemeente ligt eind 2029 hem veelal in het meedenken in oplossingen en het adviseren om een initiatief mogelijk te maken Operationeel • Inwoners acteren verantwoordelijk voor het in stand houden en ontwikkelen van de eigen leefomgeving. Zij leveren ontvankelijke aanvragen aan en zijn verantwoordelijk voor een goede participatie. De duur van het totale proces wordt met name bepaald door de initiatiefnemer • De initiatiefnemer bepaalt het proces. Het participatiebeleid geeft hiervoor kaders en inspiratie • De gemeente denkt op aanvraag mee met de initiatiefnemer
--	---	---	--

Hoofdstuk 4 Uitgangspunten als handvat voor implementatie

4.1 Inleiding

In paragraaf 2.1 is uitgelegd welke *theoretische* rollen de gemeente Tiel zou kunnen kiezen als handvat voor de implementatie van de Omgevingswet. In deze paragraaf worden voor een aantal belangrijke thema's en vraagstukken uitgangspunten geformuleerd die passen bij de betreffende rol, de wijze van implementeren die daarbij hoort en de vertaling naar de twee scenario's. Deze uitgangspunten zijn leidraad en niet in beton gegoten, maar belangrijk hierbij is wel dat de 'principes' van de twee scenario's wel overeind blijven. Het meest wezenlijke verschil is:

- van binnen naar buiten werken (scenario 1 low impact);
- van buiten naar binnen werken (scenario 2 high impact).

Bij de verdere uitwerking naar de Tielse uitgangspunten voor de lange termijn, die dienen als discussiemateriaal voor de raad, is het belangrijk om dit wezenlijke onderscheid vast te houden om de implementatie zo goed mogelijk richting te kunnen geven. Wederom is de driedeling beleid- en regelgeving, anders werken en (digitale) dienstverlening toegepast.

4.2 Beleid- en regelgeving

Het Rijk vraagt via de Omgevingswet aan gemeenten om over twee kerninstrumenten te beschikken, namelijk een omgevingsvisie en omgevingsplan. De omgevingsvisie is een integrale visie die de gemeente de mogelijkheid biedt om fysieke, economische en sociale vraagstukken met elkaar te verbinden. Mogelijke uitgangspunten die u voor het opstellen van de omgevingsvisie kunt gebruiken, zijn:

Uitgangspunten omgevingsvisie scenario's

Scenario 1 (tot en met 2029)	Scenario 2 (tot en met 2029)
We maken bij de totstandkoming van de omgevingsvisie gebruik van de huidige beleidsvisies. Participatie wordt ingezet om de beleidsvisies zo nodig op onderdelen aan te passen	We zetten de totstandkoming van de omgevingsvisie in op een uitgebreid participatief en gebiedsgericht proces met inwoners. Het proces wordt tevens ingezet om de verwachtingen rond de rol van de gemeente te veranderen
Wij leiden onze inwoners door het omgevingsvisietraject en zij kunnen hierop hun input geven	Wij gebruiken het proces van de omgevingsvisie voor het gesprek met onze inwoners over hun eigen rol voor een veilige en gezonde leefomgeving
We zetten het noodzakelijke in om de uitkomsten van de omgevingsvisie door te vertalen naar de andere onderdelen.	We gebruiken de (analyse uit) de Toekomstvisie Tiel (2019) voor de Omgevingsvisie.

Voor het omgevingsplan betekent dit op onderdelen een inhoudelijke aanpassing t.o.v. de huidige situatie	De implementatie van de omgevingsvisie vraagt om personele inzet omdat de vertaling van de uitkomsten naar o.a. het omgevingsplan en de programma's wezenlijk anders is dan de huidige situatie. Dit vraagt om een andere manier van werken en denken. De projectleider van de omgevingsvisie heeft hier een aanjagende rol in
We benutten onze lopende sectorale beleidsprocessen als bouwsteen voor de omgevingsvisie	We benutten onze tijd en energie direct voor de nieuwe manier van werken en stellen de omgevingsvisie op met onze inwoners. Hierdoor zijn we bereid ons sectorale beleid ter discussie te stellen

Uitgangspunten (digitaal) omgevingsplan scenario's

Een tweede nieuw juridisch instrument is het omgevingsplan. Dit omgevingsplan vervangt op termijn de huidige bestemmingsplannen en (delen van) gemeentelijke verordeningen, zoals bijvoorbeeld de Algemene Plaatselijke Verordening (APV), daar waar het regels betreft over de fysieke leefomgeving. Goed om bij dit onderwerp stil te staan, omdat de wijze van regels voeren altijd twee benaderingen kent, namelijk die van de inwoner of initiatiefnemer met ontwikkelplannen en de buurt die misschien anders naar de ontwikkelplannen kijkt dan de initiatiefnemer zelf. De gemeente Tiel moet uiterlijk eind 2029 een volwaardig digitaal omgevingsplan hebben. U kunt voor het omgevingsplan denken aan de volgende uitgangspunten:

Scenario 1 (tot en met 2029)	Scenario 2 (tot en met 2029)
We zetten het (digitale) omgevingsplan in om huidig sectoraal beleid en regelgeving te bundelen	We zetten het digitale omgevingsplan in om beleid en regelgeving inzichtelijk te maken. Inwoners kunnen eenvoudig informatie verschaffen over de geldende regelgeving op hun perceel. Hiervoor dient het omgevingsplan op een hoog niveau te worden geannoteerd
We bouwen het omgevingsplan op door kritisch te kijken naar al onze regels, harmoniseren en actualiseren daar waar nodig. Deregulering en het loslaten van regels is beperkt. De uitkomsten van de omgevingsvisie vormen hiervoor het uitgangspunt	We kiezen voor een omgevingsplan met maximale flexibiliteit: veelal proceskaders en zo min mogelijk inhoudelijke kaders
We bouwen het omgevingsplan veelal thematisch op en werken voornamelijk vanuit functies	We bouwen het omgevingsplan op basis van de uitkomsten van de omgevingsvisie. Procedures en regelgeving worden als gevolg van deze andere manier van werken aangepast
We kijken daar waar mogelijk voor het verruimen van vergunningsvrij bouwen of het instellen van een meldingsplicht	We bouwen het omgevingsplan zoveel mogelijk gebiedsgericht op en werken voornamelijk vanuit activiteiten
We implementeren 'de bruidsschat' (nieuwe bevoegdheden en taken vanuit het Rijk) zoveel mogelijk beleidsarm	We kiezen veelal voor vergunningsvrij bouwen, algemene regels en open normen

We zetten het omgevingsplan in om controle te houden op de ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. De raad maakt veel gebruik van haar bindend adviesrecht. Het college krijgt beperkt meer ruimte om zonder tussenkomst van de raad zelf te kunnen afwijken van het omgevingsplan	We benutten 'de bruidsschat' (nieuwe bevoegdheden en taken vanuit het Rijk) om maatwerk te kunnen leveren
	We zetten het omgevingsplan in om de raad te laten sturen op hoofdlijnen. Dit houdt in dat zij beperkt gebruikmaken van hun bindend adviesrecht

Uitgangspunten omgevingsvergunning scenario's

Scenario 1 (tot en met 2029)	Scenario 2 (tot en met 2029)
We maken voor elk initiatief van enige omvang, wanneer nodig, gebruik van onze verlengingsmogelijkheden, deze vergunningen worden daarmee binnen 26 weken verleend	We werken toe naar een scherpere rolverdeling in het voortraject en weten uiteindelijk conform de bedoeling van de Omgevingswet een vergunning (ook complexe aanvragen) binnen 8 weken te verlenen

4.3 (Digitale) dienstverlening/aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet

De Omgevingswet heeft transparantie tot doel. Hierbij gaat het om het bieden van inzicht aan de inwoners over welke regelgeving er voor een perceel of gebied geldt. Daarbij speelt de 'mate van dienstverlening' een rol. Indien er weinig verandert aan de werkwijzen of regelgeving, is het moeilijker om de digitale dienstverlening goed vorm te geven (juist omdat er dan veel regels en dwarsverbanden daartussen zijn).

Scenario 1 (tot en met 2029)	Scenario 2 (tot en met 2029)
We zorgen ervoor dat voor de meest gebruikelijke vergunningaanvragen de website goede informatie biedt	We zetten in op 'alles digitaal, tenzij' en willen snel en zeker informatie bieden zodat initiatiefnemers in staat zijn om verantwoordelijkheid te nemen. We maken de digitaliseringsopgave daarmee een integraal onderdeel van de implementatieopgave Omgevingswet
We verwijzen naar de website en DSO en waar nodig beantwoorden we vragen van inwoners en initiatiefnemers waar nodig	We zorgen ervoor dat alle regels op één plaats vindbaar, actueel en transparant zijn, zodat inwoners en initiatiefnemers zelf veel informatie kunnen vinden
We zorgen ervoor dat alle regels op één plaats vindbaar en actueel zijn	Onze regelgeving is in begrijpelijke taal geschreven
	We verwijzen actief naar de website en het digitaal stelsel Omgevingswet en zodat het afhandelen van vragen rondom eenvoudige bouwwerken zoveel mogelijk digitaal kan

4.4 Anders werken

De geest van de Omgevingswet gaat over loslaten en vertrouwen, en overigens ook over het delen van verantwoordelijkheid. Het doel hiervan is dat de gezonde en veilige leefomgeving behouden blijft. Nu is het zo dat de gemeente stuurt via strikte regels. De geest van de wet is dat sturing kan plaatsvinden via abstracte regels (bijvoorbeeld niet een verordening waarin exact beschreven is wanneer er wel of geen inrit mag komen, maar bijvoorbeeld een regel als ('er is een verbod op de aanleg van inritten indien dit onveilige situaties veroorzaakt'). Aangezien initiatiefnemers de participatie moeten verzorgen, kunnen deze dan alleen een inrit aanleggen als hij veilig is en goed afgestemd met de buurt. U kunt zich voorstellen dat deze manier van werken voor vele vraagstukken kan gelden. De werkwijzen worden dan ook anders dan nu. Immers, veel van deze fysieke ingrepen komen dan niet meer op de gemeentelijke (besluitvormings)tafel. Dit heeft tot gevolg dat de rol van eenieder in de fysieke leefomgeving verandert. Hieronder staat voor de twee scenario's beschreven wat die uitgangspunten zouden kunnen zijn.

Rol samenleving

Scenario 1 (tot en met 2029)	Scenario 2 (tot en met 2029)
De samenleving participeert daar waar hij of zij uitgenodigd wordt. Het participatiebeleid daagt de samenleving in mindere mate uit om gezamenlijk vorm te geven aan de ontwikkelingen in de eigen leefomgeving	Onze inwoners denken mee over nieuwe regelgeving om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. Het participatiebeleid stimuleert de samenleving hiertoe
De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor de participatie in de gevallen waarin de gemeente dit opdraagt (verplichte participatie). Het betrekken van de omgeving blijft veelal bij informeren	Onze inwoners dragen eigen verantwoordelijkheid op hun perceel (zoveel mogelijk vergunningvrij) en dragen gedeelde verantwoordelijkheid over de directe woonomgeving
Voor een aantal kleinere zaken (op het eigen perceel en de directe woonomgeving) wordt er werkenderwijs meer verantwoordelijkheid gelegd bij de samenleving (t.a.v. bijvoorbeeld klike's)	Indien blijkt dat inwoners hun verantwoordelijkheid nog niet kunnen nemen, helpen we hen waar mogelijk om hierin toch stappen te maken. Niet via regels, maar bijvoorbeeld via een buurtcoach voeren we het gesprek over eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van de fysieke leefomgeving
	Onze inwoners zijn bij een initiatief zelf verantwoordelijk voor het aanleveren van een goed plan en het betrekken van de omgeving. Zij dienen hiervoor zelf te motiveren hoe zij dit hebben gedaan. Het proces is vooraf niet vastgelegd, maar voldoet aan het participatiebeleid

Rol raad en college

Scenario 1 (tot en met 2029)	Scenario 2 (tot en met 2029)
De raad stuurt veelal op dezelfde manier en daarmee op de eigen doelen. De raad maakt gebruik van haar adviesrecht waar zij dit passend vindt. De vereisten van de Omgevingswet vragen om een aangepaste (meer frequente) vergadercyclus om de achtwekentermijn te halen	De raad stuurt op hoofdlijnen en nodigt daarmee uit via gedeelde verantwoordelijkheid. Zij maakt in enkele gevallen gebruik van haar adviesrecht
De raad is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het (participatieve) proces. De raad stuurt sterk op het participatieproces	De raad en het college groeien toe naar een rolverdeling die het mogelijk maakt om ook integrale vergunningen in 8 weken af te wegen. Zij staan open voor het constant verbeteren en vernieuwen, ook als dit hun eigen rolverdeling aangaat
Het college werkt veelal op dezelfde manier. Om de achtwekentermijn te halen moeten er werkafspraken worden gemaakt met de ambtelijke organisatie en de raad	De raad is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het (participatieve)proces. De raad stuurt niet op dit proces. Dit proces ligt niet vooraf vast

Rol MT

Scenario 1 (tot en met 2029)	Scenario (tot en met 2029)
Het MT stuurt op organisatorische en personele vraagstukken en in mindere mate op inhoudelijke vraagstukken. Het MT stuurt daarmee vooral op de organisatorische en personele vraagstukken die komen kijken bij de transitie van de Omgevingswet	Het MT stuurt zowel op de transformatie als de transitie van de Omgevingswet. Het MT denkt bij elke keuze/inspanning drie stappen vooruit en bewaakt hierbij de integraliteit. Er wordt optimaal samengewerkt om inhoudelijke en organisatorische keuzes met elkaar af te stemmen

Rol ambtelijke organisatie

Scenario 1 (tot en met 2029)	Scenario (tot en met 2029)
De ambtelijke organisatie werkt op dezelfde manier, dit vraagt beperkt om andere competenties en vaardigheden	De ambtelijke organisatie is in staat om in korte tijd, in onderlinge samenwerking met ketenpartners, binnen 8 weken tot een besluit op een vergunning te komen
De ambtelijke organisatie moet de in- en externe werkprocessen aanpassen en optimaliseren om de wettelijke achtwekentermijn voor een integrale vergunning te behalen. Hierbij is de verwachting dat er meer naar de voorkant van het proces verschuift	De ambtelijke organisatie acteert steeds meer als adviseur, adviseert over het te belopen proces en denkt mee met de initiatiefnemer
	De ambtelijke organisatie wijst de samenleving op haar gedeelde verantwoordelijkheid en controleert of verantwoordelijkheid ook genomen wordt

Regionale samenwerking

Omdat de implementatie van de Omgevingswet op diverse vlakken vraagstukken met zich meebrengt waar regionale samenwerking belangrijk is, is het goed hierover in een vroegtijdig stadium na te denken. De meest wezenlijke vraag bij het wijzigen van het lokale stelsel kan zijn of het mogelijk is met andere gemeenten vergelijkbare aanpassingen te doen of eenzelfde innovatie op instrumentarium vorm te geven.

Thema's die aan bod komen de komende jaren zijn:

- De keuzes die Tiel maakt in de manier van werken en regels voeren en de effecten daarvan in het digitale omgevingsplan. Dit vraagt afstemming bij de gemeentegrenzen om te voorkomen dat er te grote verschillen in regelgeving voor inwoners ontstaan.
- De samenwerking met de Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe en de betrokken gemeenten binnen de bedrijfsvoeringsorganisatie. Als de drie betrokken gemeenten voor bepaalde thema's dezelfde stelselimplementatie kiezen, biedt dit mogelijkheden voor kostenbesparing. Harmonisatie biedt de bedrijfsvoeringsorganisatie de kans om zo effectief mogelijk te werken.
- De Omgevingswet eist de uitvoering als '1-loket' voor betrokken overheden en uitvoeringspartners. Dit vraagt om optimale samenwerking tussen deze overheden (Rijk, Provincie, Waterschap) en ketenpartners (GGD, Veiligheidsregio en Omgevingsdienst). De samenwerking wordt intensief bij het afgeven van (integrale) vergunningen in 8 weken. Hierbij gaat het over (digitale) informatie-uitwisseling, onderlinge samenwerking en effectieve inzet van betrokken organisaties. Het organiseren ervan kan Tiel voor zichzelf oppakken of met groepen gemeenten die dezelfde doelen hierin willen behalen.
- Voor inhoudelijke vraagstukken, bijvoorbeeld op het gebied van economie of woningbouw, kan het raadzaam zijn om met de gemeenten met wie de afspraken gemaakt worden het te realiseren stelsel af te stemmen teneinde grote verschillen te voorkomen (waardoor bijvoorbeeld een bedrijfsvestiging in gemeente 1 gemakkelijk in 8 weken vergund kan worden en in gemeente 2 niet).
- De inspanningen voor de implementatie van de Omgevingswet vragen van gemeenten vaak dezelfde acties, zoals: kennisdelen, aanbesteden van diensten over leveringen, etc. Bij gezamenlijk inkopen of onderling werk verdelen is het mogelijk om kosten te besparen.

Uitgangspunt regionale samenwerking

Met betrekking tot de regionale samenwerking zijn er in het financiële impactmodel geen structurele kwantitatieve aannames gemaakt omdat er onvoldoende informatie aanwezig was over de huidige situatie.

Het is wel van belang dat dit in relatie tot de implementatie Omgevingswet helder wordt. De financiële effecten hiervan dienen daarom later uitgewerkt te worden.

4.5 Kortetermijneffecten

Deze paragraaf geeft de kortetermijneffecten weer voor de periode 2021 tot medio 2022. In de onderstaanden tabellen wordt ingegaan op de concrete effecten die te zien en merken zullen zijn in deze tijd.

	Scenario 1: werkenderwijs implementeren	Scenario 2: werkenderwijs implementeren en sturen op vernieuwen (Tiels Kompas)
Rol raad voor invoering	Het voorstel over bindend advies wordt dichtbij de huidige situatie opgesteld. Het voorstel is december 2021 gereed	Het voorstel voor bindend advies en gevallen van verplichte participatie bij een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (OPA) wordt in de geest van de Omgevingswet opgesteld (veel verantwoordelijkheid bij het college). Het voorstel is december 2021 gereed
Rol raad na invoering (medio 2022)	Medio 2022 heeft de raad eenzelfde rol. Dan hebben alle verzoeken (behoudens de verzoeken waar nu geen VVGB voor afgegeven hoeft te worden) bindend advies nodig. Wel is er een effect op de vergadercyclus van de raad op een aanvraag met bindend advies moet immers binnen 14 weken een besluit worden genomen	Medio 2022 heeft het college veel verantwoordelijkheid. De raad stuurt op hoofdlijnen. In enkele gevallen maakt de raad gebruik van haar bindend adviesrecht
Rol college voor invoering	Het college wordt in de voorbereiding tot de invoering geïnformeerd door het MT	Het college denkt actief mee in het voorstel voor bindend advies en gevallen van verplichte participatie. Daarnaast denkt zij na in welke gevallen zij een uitgebreide procedure willen volgen. Zij neemt hierbij veel verantwoordelijkheid en maakt nieuwe werkafspraken met de raad en het MT
Rol college na invoering (medio 2022)	Medio 2022 heeft a.g.v. het besluit van de raad in december 2021 het college een vergelijkbare rol	Medio 2022 weegt het college een aanzienlijk deel van de complexe aanvragen via een vergunning af.

	Scenario 1: werkenderwijs implementeren	Scenario 2: werkenderwijs implementeren en sturen op vernieuwen (Tiels Kompas)
Rol MT voor en na invoering (medio 2022)	Het MT laat de implementatie in handen van inhoudelijk medewerkers en stuurt bij waar nodig. De aandacht gaat uit naar de transformatie van het oude naar het nieuwe systeem	Het MT stuurt zowel op de transformatie als de transitie van de Omgevingswet. Het MT denkt bij elke keuze/inspanning drie stappen vooruit en bewaakt hierbij de integraliteit. Er wordt optimaal samengewerkt om inhoudelijke en organisatorische keuzes met elkaar af te stemmen
Wat merkt de initiatiefnemer na invoering (medio 2022)	Ongeveer hetzelfde als nu, met aanpassingen op verschillende inhoudelijke punten en in een aantal gevallen een verplichting op participatie. Deze verplichting is minimaal	De initiatiefnemer ziet medio 2022 verbetering in complexiteit en transparantie. Zij ervaart een open houding en meer handelingsvrijheid in het contact met de ambtelijke organisatie. Participatie is onderdeel van de werkwijze
Wat merkt de inwoner na invoering (medio 2022)	Ongeveer hetzelfde als nu, met aanpassingen op verschillende inhoudelijke punten en andere wijze van participatie	De inwoner wordt medio 2022 eerder betrokken bij ruimtelijke initiatieven waarbij participatie i.s.m. initiatiefnemer bij de initiatiefnemer ligt. Het proces en de verwachtingen rondom de opbrengst van de participatie zijn helder

	Scenario 1: werkenderwijs implementeren	Scenario 2: werkenderwijs implementeren en sturen op vernieuwen (Tiels Kompas)
Vergunningen na invoering (medio 2022)	In 2022 kunnen complexe aanvragen niet in 8 weken verleend worden. A.g.v. het bindend advies zullen de meeste aanvragen 14 weken duren. Er wordt daarbij ingezet op het vooroverleg	Een aantal complexe vergunningen kunnen in 8 weken worden verleend en een doorgroei naar meer complexe vergunningen krijgt vorm. Conform de wet wordt het vooroverleg doelmatig ingezet (initiatiefnemer bepaalt)
Dienstverlening na invoering (medio 2022)	De regels zijn op één plaats te zien maar niet transparant en in samenhang	De regels zijn op één plaats vindbaar. Het aantal regels is minder en daardoor ook een aantal vergunningplichten

	Scenario 1: werkenderwijs implementeren	Scenario 2: werkenderwijs implementeren en sturen op vernieuwen (Tiels Kompas)
Omgevingsvisie voor invoering	We werken ons reeds in gang gezette traject voor sectorale beleidsvisies af	We beoordelen kritisch of we de reeds in gang gezette trajecten voor sectorale beleidsvisies door laten gaan
Omgevingsvisie na invoering (medio 2022)	Medio 2022 is de omgevingsvisie vastgesteld. De omgevingsvisie is tot stand gekomen d.m.v. de harmonisatie van bestaande visies. Naar aanleiding van het participatietraject zijn enkele thema's geactualiseerd	Medio 2022 is de omgevingsvisie vastgesteld. De visie is tot stand gekomen via een gebiedsgericht participatief proces. De visie geeft richting aan de invulling van de andere instrumenten, het DSO en de andere manier van werken. De omgevingsvisie laat ruimte voor invulling door college en samenleving
Omgevingsplan voor invoering	We actualiseren voor de invoering van de Omgevingswet de huidige verordeningen	We stoppen nu zoveel mogelijk met het maken van nieuwe verordeningen totdat de nieuwe instrumenten zijn vormgegeven
Omgevingsplan na invoering (medio 2022)	Er is een projectteam aangesteld dat medio 2022 een plan van aanpak omgevingsplan opstelt	Er is een projectteam aangesteld dat medio 2022 een plan van aanpak omgevingsplan op stelt. De uitkomsten van de omgevingsvisie biedt een goed handvat voor dit plan van aanpak. Het MT stuurt mee op de organisatorische aspecten waarbij er aandacht wordt besteed aan de kansen die er liggen om effectiever samen te werken met de bedrijfsvoeringsorganisatie

4.6 Onzekerheden in het model

Het impactanalysemodel Omgevingswet werkt met verschillende aannames voor het berekenen van de structurele en incidentele impact van de scenario's. In het proces met de gemeente Tiel is zoveel mogelijk geprobeerd om de aannames te baseren op gegevens, data en input ten aanzien van de Tielse situatie. Dit is niet op alle onderdelen gelukt, omdat de benodigde input vanuit de gemeente Tiel niet volledig beschikbaar was. BMC heeft vervolgens op basis van haar bureau-expertise en ervaringen bij gemeenten elders in het land (eerdere onderzoeken naar de impact van de Omgevingswet), getracht aannames te maken en te beredeneren die zo dicht mogelijk bij de Tielse situatie liggen. Deze aannames zijn steeds teruggelegd bij en getoetst met de vertegenwoordigers van de ambtelijke organisatie van de gemeente Tiel. De volgende onderdelen zijn gebaseerd op onze bureau-expertise en ervaringen bij gemeenten elders:

- kosten bedrijfsvoeringsorganisatie en de impact op de interne werkzaamheden (afstemming, etc.);
- regionale samenwerking ketenpartners en de impact op de interne werkzaamheden (afstemming, etc.);
- misgelopen leges.

Tevens is de impact van de Wet kwaliteitsborging niet meegenomen in het model. Dit is dan ook geen gevolg van de Omgevingswet, maar zal wel een grote impact hebben op het VTH-proces.

Hoofdstuk 5 **Indicatieve financiële consequenties van de scenario's**

5.1 **Inleiding**

Zoals eerder aangegeven, gaan de scenario's uit van verschillende inhoudelijke uitgangspunten. Deze uitgangspunten hebben betrekking op de gemeentelijke inkleuring van de Omgevingswet (organisatorische aspecten), maar beogen een gewenst resultaat. De Omgevingswet is immers een middel om de beste effecten voor de samenleving te bewerkstelligen. Wij hebben de inhoudelijke organisatorische uitgangspunten vertaald door middel van verschillende aannames op de indicatieve financiële consequenties per scenario. De aannames zijn 'best guesses' op basis van de kennis die we nu hebben. De daadwerkelijke kosten en baten zullen dan ook afwijken van de hieronder genoemde cijfers. Hierbij maken wij een onderscheid tussen structurele en incidentele impact. Het verschil tussen beide is dat structurele impact uitgaat van een 'eeuwigdurende' looptijd en incidentele impact van een tijds en eindige doorlooptijd.

De impact of consequentie vertaalt zich als volgt: Impact / consequentie (Δ) = Toekomstige situatie (scenario's (SOLL) MINUS de huidige situatie (IST).

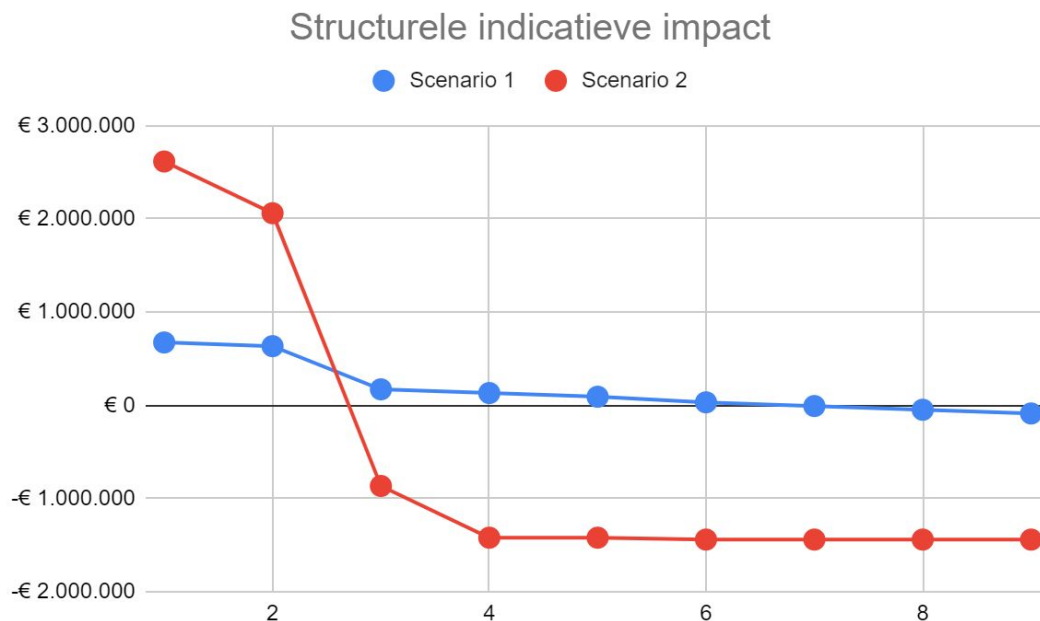
Onderstaande kosten hebben *alleen* betrekking op de kosten van de gemeente Tiel. De inzet en kosten van de Bedrijfsorganisatie West-Betuwe dienen nog in ogenschouw genomen te worden.

5.2 **Structurele indicatieve financiële impact**

De structurele impact/consequenties vertaalt zich in drie verschillende onderdelen op de twee scenario's:

1. Personele lasten: effect per functie aangegeven en berekend op basis van hoeveelheid huidige regelgeving (inclusief nieuwe functies).
2. Overige kosten: structurele kosten van bijvoorbeeld DSO (inclusief informatiepunt), zaakstelsel, beveiliging persoonsgegevens, voorlichting burgers en bedrijven, uitfasering ICT, etc.
3. Frictie: personeel en financiële effecten gemiste leges.

Onderstaande grafiek geeft de indicatieve financiële consequenties (structureel) weer voor beide scenario's:

Figuur 5: indicatieve structurele financiële consequenties

Bovenstaande grafiek laat de structurele impact/consequenties zien op totaal-niveau van kosten zien. Deze kosten bestaan uit de volgende componenten:

- Effect op personele lasten.
- Effect op overige lasten. Hierbij dient gedacht te worden aan structurele uitvoeringskosten DSO, Structurele Kosten Informatiepunt DSO, Exploitatiekosten zaaksysteem, Kosten Beveiliging Persoonsgegevens (DigiD), Ontwikkeling voorlichtingsmateriaal Burgers en Bedrijven, Uitfasering Termijn ICT-applicaties.
- Frictiekosten. Hierbij dient gedacht te worden aan frictiekosten aangaande ontslag personeel en werk-naar-werktrajecten (aannee is een duur van 2 jaar) en gemiste leges in verband met vergunningvrije activiteiten.

Uit bovenstaande grafiek is op te maken dat er bij scenario 1 in het begin (jaar 1 en jaar 2) sprake is van structurele lasten van ongeveer € 650.000 op jaarbasis. Daarna worden de kosten minder, waarbij er vanaf jaar 7 sprake is van een baat op de uitvoering (ten opzichte van huidige situatie).

In scenario 2 is er sprake van een kostenpost van ongeveer € 2,6 mln. en € 2,0 mln. in jaar 1 en 2. Daarna dalen de kosten, waarbij er vanaf jaar 3 sprake is van een baat op de uitvoering van de nieuwe Omgevingswet van ongeveer € 0,9 mln. in jaar 3 en € 1,4 mln. in jaar 4 en verder.

Het verschil tussen de scenario's wordt allereerst veroorzaakt door de verschillende uitgangspunten per scenario. Deze zijn in hoofdstuk 3 en 4 van deze rapportage besproken. Omdat de effecten en daarmee de baten van de Omgevingswet niet meteen effect zullen hebben, is een staffel toegepast. In scenario 1 is dit 10% per jaar gedurende de looptijd van 9 jaar. In scenario's 2 is dit 25% per jaar gedurende de eerste 4 jaar. Dit betekent dat de baten in scenario 1 geleidelijk naar voren zullen komen. In scenario 2 gebeurt dit in een sneller tempo. Daarnaast is in scenario 2 een kleinere personele bezetting nodig dan in scenario 1, als gevolg van andere inrichtingsprocedures en regelgeving, wat resulteert in een groter verdieneffect. Het gemiddelde effect (netto) in scenario 1 bedraagt -/- 2,2% en in scenario 2 bedraagt dit -/- 13,8%.

5.3 Incidentele indicatieve financiële impact

De incidentele impact/consequenties vertaalt zich in drie verschillende onderdelen op de twee scenario's:

1. Beleid en regelgeving: omgevingsvisie, omgevingsprogramma, digitaal omgevingsplan, burgerparticipatie, relatieonderhoud ketenpartners.
2. Anders werken: aanpassen processen, programmateam Omgevingswet, scholing & competentieontwikkeling, investeren risicomanagement, aanpassing KCC, cultuurtraject, etc.
3. Digitale dienstverlening: aanloopkosten IT-architectuur, aansluitkosten DSO, aanpassen zaaksysteem, implementeren ICT-standaarden, etc.

In onderstaande tabel geeft indicatieve financiële consequenties (incidenteel) weer.

Tabel 3: indicatieve incidentele financiële consequenties

Incidentele Impact	Scenario 1	Scenario 2
Wet- en regelgeving	€ 608.571	€ 884.321
Anders werken	€ 866.919	€ 1.240.453
Digitale Dienstverlening	€ 210.118	€ 269.261
TOTAAL	€ 1.685.608	€ 2.394.035
Kosten per jaar gedurende de looptijd scenario	€ 210.701	€ 299.254

Bovenstaande tabel laat zien dat de incidentele impact, vertaald in kosten op de onderdelen Beleid en regelgeving, Anders Werken en (Digitale) Dienstverlening, ongeveer € 211.000 per jaar bedragen gedurende de looptijd van 9 jaar bedragen voor scenario 1. Voor scenario 2 bedragen deze kosten ongeveer € 299.000 per jaar, gedurende de looptijd van 9 jaar. Het verschil tussen beide scenario's in kosten heeft te maken met de intensiteit van de werkzaamheden.

In scenario 2 dienen een aantal producten (omgevingsvisie, omgevingsplan, Koppelingen DSO) sneller opgeleverd te worden en is het effect van de veranderingsopgave groter. De hogere kosten voor scenario 2 op het onderdeel Anders Werken worden onder andere veroorzaakt door een intensievere inzet om de bedrijfsprocessen op orde te maken, langdurige inzet van de programmamanager Omgevingswet en hogere kosten als gevolg van opleidingen, trainingen en cultuurtrajecten (meer deelnemers).

Hoofdstuk 6 **Samenvatting en aanbevelingen**

6.1 Samenvatting

Uit de impactanalyse blijkt dat zowel scenario 1 werkenderwijs implementeren (doorlooptijd tot en met 2029) als scenario 2 werkenderwijs vernieuwen en sturen op maximaal vernieuwen (doorlooptijd tot en met 2029), (financiële) consequenties heeft voor de gemeente Tiel.

Deze impact is met deze impactanalyse op hoofdlijnen in beeld gebracht. Gelet op het voorgaande is het een uitdaging in dit stadium een bestuurlijk keuze te maken. Deze uitdaging betreft de keuze om:

1. behoudende ambities in verandering met bijbehorende lagere invoeringskosten, maar ook de beperkte financiële inverteerthefften en inhoudelijk baten met daarbij beperkte risico's (scenario 1);
2. hoge ambities in verandering met bijbehorende hoge invoeringskosten, maar ook de verwachte aanzienlijke structurele financiële inverteerthefften en inhoudelijke baten met de daarbij behorende risico's of (scenario 2).

De indicatieve financiële impact levert uitkomsten op die belangrijk zijn voor uw afweging. Het is daarbij natuurlijk ook van belang om te kijken naar de effecten van beide scenario's. Wat levert de andere manier van werken, het anders inrichten van je beleid en regelgeving en de investering in de (digitale) dienstverlening de gemeente Tiel nu op? Wat merkt de inwoner van Tiel ervan? Hier kan gesteld worden dat deze investeringen nodig zijn om de maatschappelijke doelstellingen van de wet, zoals deze opgesteld zijn door het Rijk, te behalen. De investeringen vergroten de inzichtelijkheid in het beleid en de regelgeving, versterkt de samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving, versnelt en verbetert de procedures en de bestuurlijke afwegingsruimte wordt hierbij optimaal benut. Dit alles draagt bij aan het bereiken en in stand houden van een gezonde en duurzame leefomgeving voor samenleving van Tiel.

6.2 Aanbevelingen

Op basis van de impactanalyse adviseren wij om de implementatie van de Omgevingswet te benutten als middel om datgene te doen wat past bij de inwoners van Tiel en de gezonde en veilige fysieke leefomgeving, rekening houdend met de mogelijkheden van de gemeente Tiel zelf. Deze discussienotitie biedt hiertoe het handvat.

Wij adviseren om de volgende vervolgstappen te zetten:

1. Gebruik deze discussienotitie als basis voor bespreking met de raads werkgroep. Focus zoals hierboven benoemd op inhoud en proces. Besteed bij deze bespreking ook aandacht aan de onzekerheden in het model; de digitaliseringsopgave en regionale samenwerking (inclusief de aansturing van de bedrijfsvoeringsorganisatie). Scherp de uitgangspunten op deze onderdelen aan.
2. Gebruik de uitkomsten van de raads werkgroep voor een bestuurlijk voorstel waarin een strategische keuze wordt gemaakt met betrekking tot de implementatie van de Omgevingswet. Zorg ervoor dat de uitgangspunten die worden vastgesteld congruent aan elkaar zijn waardoor ze richting geven aan de invulling van de nieuwe instrumenten, de manier van werken en de regionale samenwerking (inclusief de aansturing van de bedrijfsvoeringsorganisatie).
3. Ga na de vaststelling van het bestuurlijk voorstel zo snel mogelijk aan de slag met de omgevingsvisie en wees consistent in de doorvoering van de vastgestelde uitgangspunten.
4. Benut de te stellen ambities voor een plan van aanpak voor het digitaal omgevingsplan.
5. Anticipeer op de komst van de Omgevingswet door keuzes te maken over onder andere:
 - a. het opstellen van (nieuw) beleid;
 - b. het al of niet intrekken van beleid en regelgeving;
 - c. het werken in de geest van de Omgevingswet (door bijvoorbeeld initiatieven via een vergunning in 2022 te faciliteren in plaats van een wijziging bestemmingsplan);
 - d. te experimenteren en hiervan vooral veel te leren.